

Ympäristöpolitiikan monet toimijat

Kaisu Anttonen

Mikä ympäristö, kenen politiikka

- ☀️ ympäristö? ympäristö ei ole yksi ja sama kaikkialla, kuinka kauas ympäristö ulottuu? skaala ja eletty ympäristö, määrittelykriteerit
- ☀️ politiikka? syntyy ja muotoutuu eri toimijoiden vuorovaikutuksessa, sekä poliittista toimintaa että toimeenpanoa
 - ympäristön politisoituminen, kiistoja ja erimielisyyksiä mm. ympäristövaikutuksista, varautumisesta, syntymekanismeista
 - ongelmat tulevat esiin ja määrittyvät yhteiskunnallisissa prosessissa, ongelman määrittely on keskeistä, eri näkökulmat , monitieteisyys
 - ongelmat eivät ole väärinkäsityksiä, vaan erimielisyydet heijastavat keskinäisiä intressiristiriitoja ja käsityksiä

Haila Yrjö & Pekka Jokinen (toim.) 2001: Ympäristöpolitiikka. Mikä ympäristö, kenen politiikka. Vastapaino

Jokinen Pekka & Annamari Konttinen 2004: Realismin ja konstruktionismin kiistainen suhde ympäristösosiologiassa. Teoksessa Räsänen 6 Ruonavaara & Kantola: Kiistoja ja Dilemmoja - sosiologisen keskustelun vastakkainasetteluja. Kirja Aurora

...ja kaupunki - missä mielessä?

- ☀️ Kaupunki tilana, kartalla, seutu, maakunta jne
- ☀️ Kaupunki organisaationa, hallinto
- ☀️ Kaupunki ja kaupungin kaikki toimijat, hallinta
- ☀️ Kaupunki ja kansainväliset verkostot

Toimijat ja valta-analyysin muotoja

- ✦ Anthony Giddens; Hannah Arendt: yhteiskunnallisesti aktiivinen toimija, tahtotila, valinnat, projekti, siksi tutkittavissa
- ✦ Pierre Bourdieu: toimintapolitiikka, kenttä sosiaalisten asemien järjestelmä, joka paljastettavissa. kenttien optimointistrategiat. Kritiikki: talouden metafora
- ✦ Michel Foucault: vallan verkosto
- ✦ Bruno Latour: toimijaverkko, myös ei-inhimilliset tekijät osallistuvat toiminnan määrittelyyn, toimijaverkot synnyttävät uusia valtasuhteita (määrittelevät kuka tai mikä voi olla toimija)

Toisaalta ja toisaalta

- ✪ Ympäristötiedon ja yhteiskuntatieteellisen tiedon suhde synnyttänyt tiedesuuntauksia
- ✪ Tiedon tuottaminen ja tiedon tulkinta, kuka pystyy tuottamaan tietoa johon yhteiskunnallinen päätöksenteko voi nojata? Tieto on sosiaalinen konstruktio, keskeistä on merkitysten määrittely
- ✪ Toinen ääri: realistinen suuntaus- yhteiskunnallisesta ja kulttuurisista prosesseista riippumaton autonominen luonto, materiaallinen todellisuus, luonnontieteiden tuoma puhdas ja riippumaton tieto ympäristöstä- haukkuma naiivista ja ylimielisestä näkemyksestä
- ✪ Toinen ääri: konstruktivistinen suuntaus- luonto ja ympäristö merkitsee eri asioita eri ihmisille, luontoa käsitteellistetään ja tulkitaan monelle eri tavalla ja nämä tavat ovat täysin kulttuurisesti määrittäneitä, ympäristöogelmat rakentuvat ympäristön tilaa koskevien vaateiden esittämisessä- maailma on siitä kerrottuja tarinoita, haukkuma rajoittuneesta ja ympäristöskeptisestä näkökulmasta
- ✪ Nykyisin onneksi ollaan kulttuurisesti tarkkanäköisiä kriittisiä realisteja ja fyysien todellisuuden tunnustavia konstruktivisteja
- ✪ Tämän perusjaon ylittää mm. riskiyhteiskunnan käsite, jossa ihmisten kulttuurinen havaintovalmius ja normit ratkaisevat , mitä ympäristötuhoja sallitaan mitä ei (konstruktivistinen näkemys) , riskit ovat toisaalta rakenteellisia tosiasioita (realistinen näkemys)

Käytännöt ja käsitykset

- ☀ käytännöt muovaavat ja ohjaavat toimintaa (esim ammatilliset käytännöt)
- ☀ käsitykset rakentavat käytäntöjä ja rajaavat intressejä, ovat tulkintoja todellisuudesta (kuten luontokäsitykset, metsä on...)
- ☀ esimerkiksi luontopolitiikka, lainsäädännön tulkinnat
- ☀ konflikteissa usein kyse pikemminkin eriävistä tiedoista, näkökulmien yhteismitattomuudesta, priorisointien eroista kuin tietämättömyydestä tai tiedon kulusta...

Prosessit

- ☀️ ympäristön merkitystä määritellään hallintorajat ylittävien suunnittelu- ja rakentamisprosessien kuluessa, eri vaiheissa
- ☀️ kaupunki- ja seutustrategiat
- ☀️ maankäytön suunnittelu: maapolitiikka, kaavoitus ja liikennesuunnittelu
- ☀️ kaupunkirakentaminen ja eri lupaprosessit: kaavoitus, rakennuslupa, ympäristölupa

Yleinen etu?

- ✦ yleinen etu ympäristölainsäädännössä
- ✦ käsitteen ongelmat, häivyttää toimijuuden
- ✦ tieto ja sen tulkinta
- ✦ asiantuntijuus/vasta-asiantuntijuus

Mitä ne oikein haluaa?

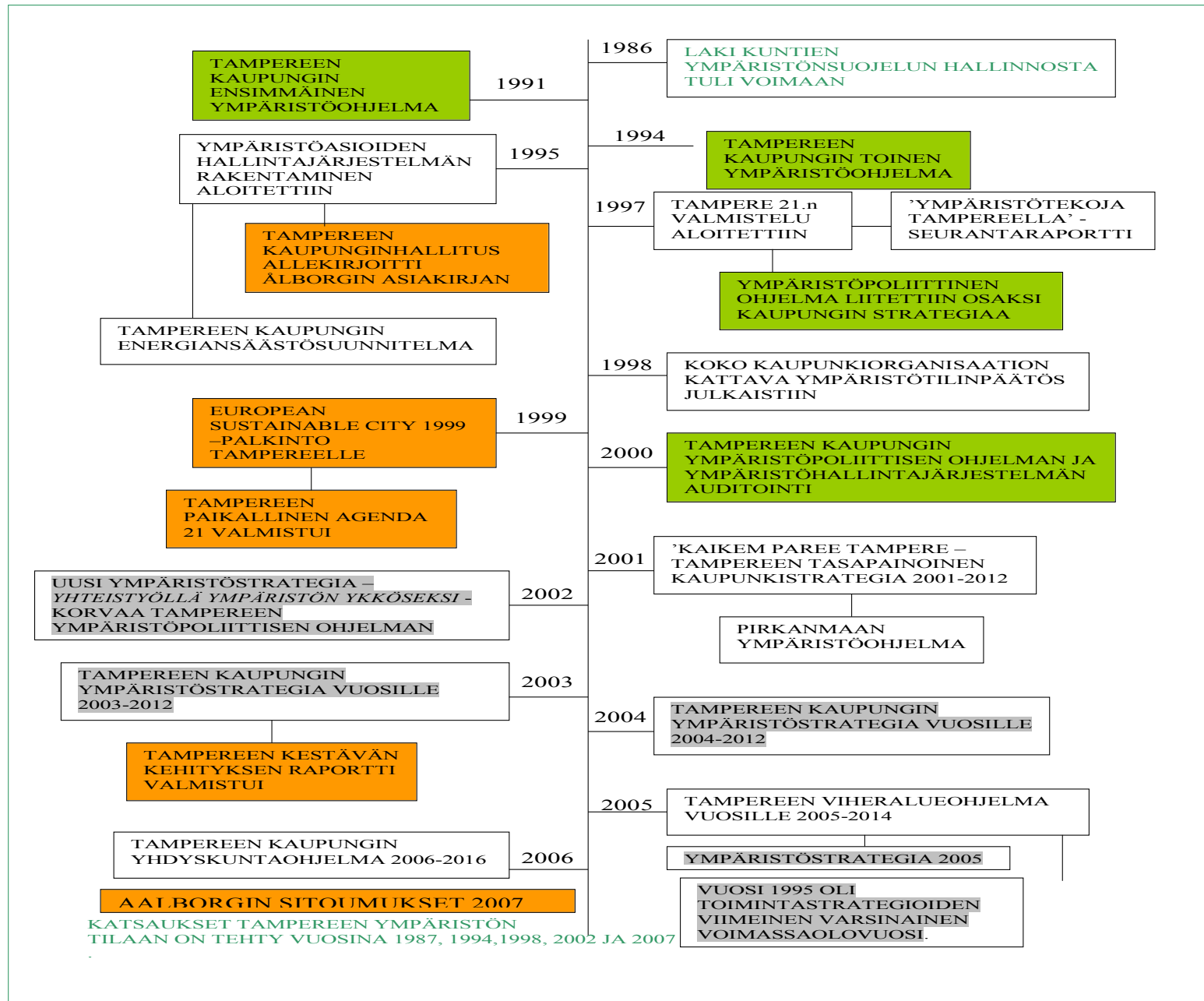
- ☀️ Hesari 26.9.2007: Suomalaiset tinkisivät kulutuksesta hillitäkseen ilmastonmuutosta
- ☀️ Hesari 2.10.2007: Suomi jäänyt ilmastotalkoissa jälkeen monesta muusta maasta
- ☀️ Ilmastonmuutosta on torjuttava, mutta rajoittaa ei saa energiankulutusta, yksityisautoilua, omakotiasumista keskellä ei mitään jne.
- ☀️ Mitä tamperelaiset oikeasti haluavat? Mitä jos ne haluavat älyttömiä ja vahingollisia asioita ympäristön kannalta?
- ☀️ valistus tiedotus vuoropuhelu/ pakot?
- ☀️ voiko ihmisten välinen globaali solidaarisuus voimistua niin että se vaikuttaa päätöksentekoon?

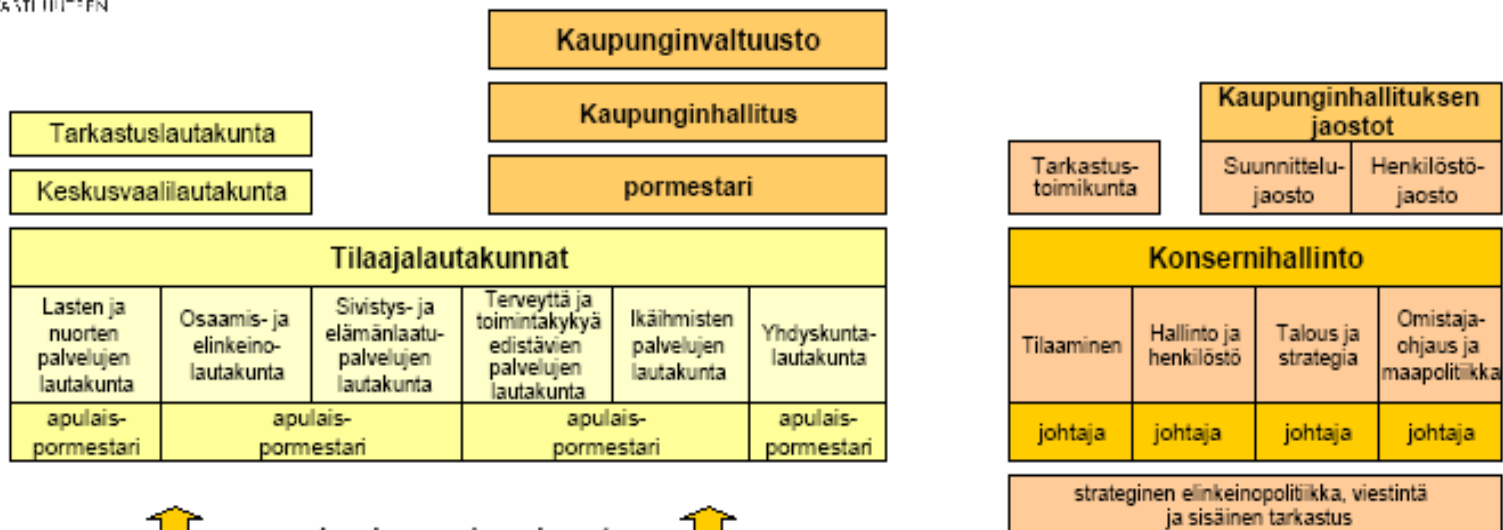
Vaikuttavuus?

- ☀️ Miten hallinnolliset välineemme vaikuttavat?
- ☀️ Ympäristölupa...
- ☀️ Ympäristövaikutusten arviointi...

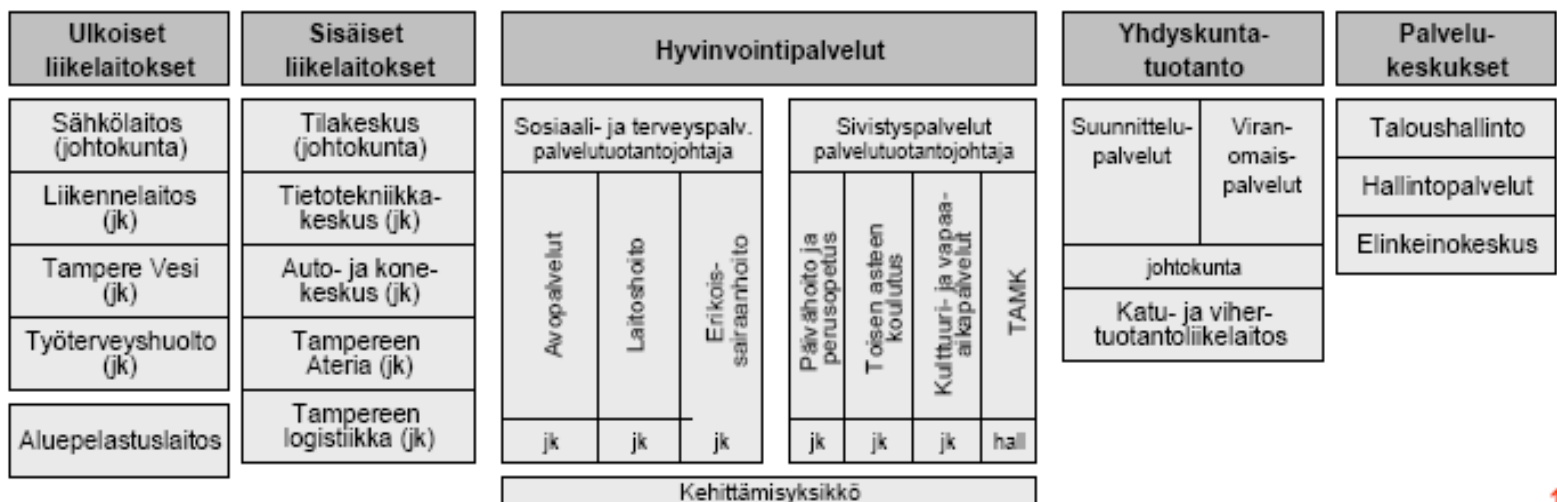
Tampereen ympäristöpoliittiset ohjelmat

Organisaatorakenne 2007

palvelusopimukset

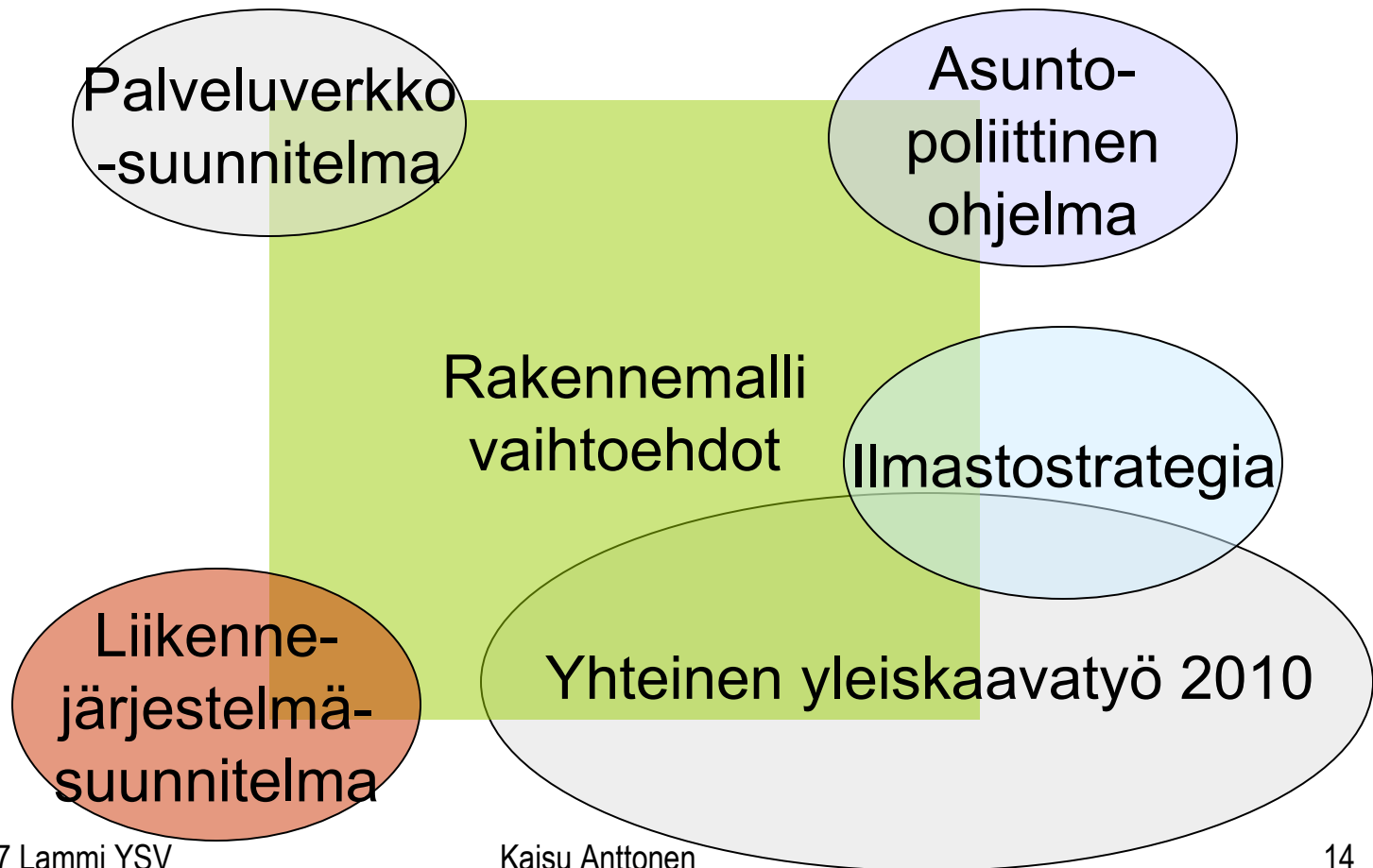

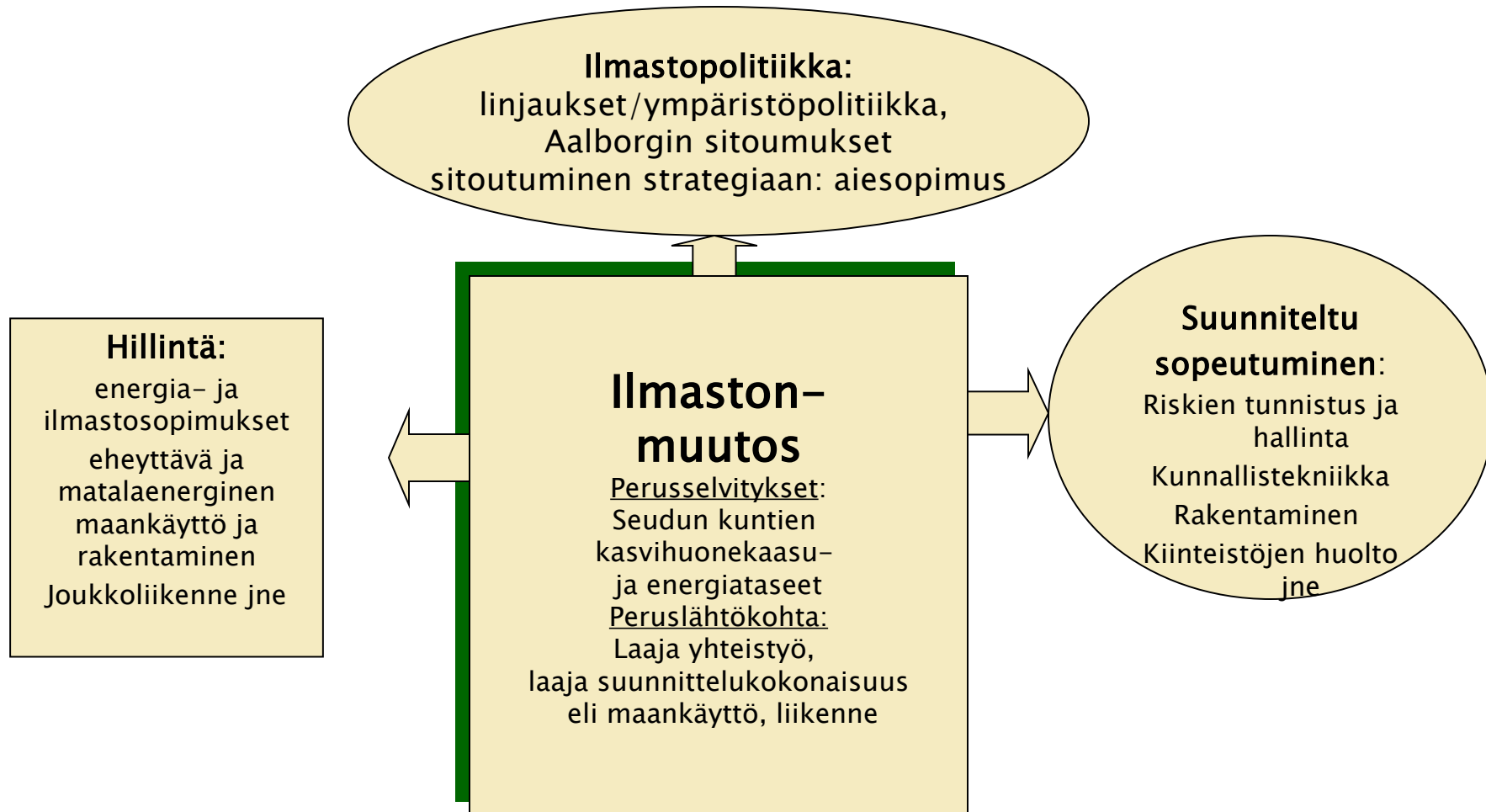
Linkit

- ☀ Integroitu näkemys ilmiöistä kuten ilmastonmuutos, sen hillintä ja suunniteltu sopeutuminen tai biodiversiteetin suojeleminen?
- ☀ ympäristöpolitiikka ja elinkeinopolitiikka
- ☀ ympäristöpolitiikka ja maankäytön suunnittelu
- ☀ ympäristökäsitykset ja metsien käsittely
- ☀ ympäristökäsitykset ja maa-ainesten otto

Tampereen seudun ilmastostrategian ja rakennesuunnitelman linkitys (Kuva Auli Heinävä 2007)

Tampereen seudun ilmastostrategia

Hauskoja tutkimusaiheita

- ☀️ Ympäristölupien määräysten vaikuttavuus
- ☀️ (Ympäristö)vaikutusten arvioinnit ja todellisuus, miten sitten kävikään?
- ☀️ Lainsäädännön ympäristökäsitykset ja luontopolitiikka?
- ☀️ Kaupunkimetsien luontopolitiikkaa

Joitakin kirjoja ja artikkeleita

- ☀ Anttonen, Kaisu 2007: Piiloutuva politiikka. Ympäristökysymysten hallintaa kolmessa kaupungissa. Acta Universitatis Tamperensis 1224. Tampere University Press
- ☀ Haila Yrjö & Lähde Ville (toim) 2003: Luonnon politiikka. Vastapaino
- ☀ Heiskala, Risto 2000: Toiminta, tapa ja rakenne. Kohti konstruktionistista synteesiä yhteiskuntateoriassa. Gaudeamus
- ☀ Suopajärvi, Leena 2001: Vuotos- ja Ounasjoki-kamppailujen kentät ja merkitykset Lapissa. Acta Universitatis Lapponiensis 37. Lapin yliopisto
- ☀ Valkonen, Jarno 2003 : Lapin luontopolitiikka. Acta Universitatis Tamperensis 284. Tampereen Yliopistopaino
- ☀ Ympäristö- ja terveys 4/2007: ympäristöpolitiikka, teemanumero